Herinnering stand-by

De voormalige vernietigingskampen in Polen

Mémoire en stand by, les anciens camps d'extermination en Pologne

Memory standby, the former extermination camps in Poland

Édition électronique

URL : <http://journals.openedition.org/temoigner/1253>

DOI : 10.4000/temoigner.1253

ISSN : 2506-6390

Éditeur :

Éditions du Centre d'études et de documentation Mémoire d'Auschwitz, Éditions Kimé

Édition imprimée

Date de publication : 1 octobre 2014

Pagination : 55-65

ISBN : 978-2-84174-674-3

ISSN : 2031-4183

Référence électronique

« Herinnering stand-by », *Témoigner. Entre histoire et mémoire* [Online], 118 | 2014, Online op 01 octobre 2015, geraadpleegd op 23 octobre 2020. URL : <http://journals.openedition.org/temoigner/1253> ; DOI : <https://doi.org/10.4000/temoigner.1253>

Portfolio

HERINNERING STAND-BY

Auschwitz is dan wel een culturele referentie, de vijf andere vernietigingscentra voor Europese Joden en zigeuners die de nazi's in Polen neerplanten, zijn dat niet. In deze gebieden, waar men niet moest werken om te sterven, vinden we vandaag geen opvallende toegangspoort terug, geen slogan (*Arbeit macht Frei*, *Jedem das sein*) die het kwaad kan symboliseren in de Europese herinnering. Een aantal namen komt met moeite bovendien in het hedendaagse bewustzijn: Chelmno (het allereerste operationele vernietigingskamp, onafhankelijk van de Aktion Reinhardt), Treblinka, Sobibór, Bełżec (de kampen van de Aktion Reinhardt) en Majdanek (een gemengd kamp zoals Auschwitz, waar de SS de Joden en werkonbekwamen vergaste, en waar de andere gedeporteerden meestal bezweken aan het dagdagelijkse geweld). Van de vijf kampen werd alleen Majdanek niet ontmanteld door de SS, daar werden dus niet alle sporen uitgewist. Het grote publiek leerde de sinistere plekken in Polen kennen dankzij Lanzmanns *Shoah* uit 1985. Maar hebben we werkelijk hun onheilspellende namen onthouden? Hebben zij werkelijk een plaats gekregen in onze herinnering? Hoe bekend is de film *Bełżec* van Guillaume Moscovitz (2005)? Ook al vormt Auschwitz zonder twijfel het sluitstuk van de twee grote naziprojecten – de genocide en de concentratiekampen –, toch kan de referentie 'Auschwitz' op zich geen compleet beeld geven van de omvang, de heterogeniteit, de verscheidenheid en de complexiteit van de uitroeimachine. De foto's in de portfolio tonen ons brokstukken, fragmenten van wat rest van die andere plaatsen in Polen. ■

◊ Het voormalige vernietigingskamp in Treblinka (II), de *Rampe*.

→ Foto's
Georges Boschloos

Voormalig vernietigingskamp in Treblinka (II) (inscriptie in het Pools : 'martelaren van het getto van Warschau').

Voormalig vernietigingskamp in Treblinka (II) (Monument uit 1965)

TREBLINKA / OPERATIONEEL TUSSEN 23 JULI 1942 EN 19 OKTOBER 1943 / BALANS: 800 000 DODEN

Voormalig concentratie- en vernietigingskamp in Lublin, Majdanek.

MAJDANEK / OPERATIONEEL TUSSEN OKTOBER 1941 EN 23 JULI 1944 / BALANS : 80 000 DODEN

Voormalig concentratie- en vernietigingskamp in Lublin, Majdanek.

- ◆ Zicht op het concentratiekamp.
- ◆ Mausoleum ontworpen door Wiktor Tolkin in 1969.

- ◆ Lublin.
- ◆ Wat overblijft van de Umschlagplatz van Lublin.

◆ Gedenkplaat op de Umschlagplatz van Lublin (inscriptie in het Pools : ‘van hieruit hebben de nazi’s in maart 1942 meer dan 30 000 Joden uit Lublin gedeporteerd naar het dodenkamp Belzec’).

◆ Muur met gedenkplaat op de Umschlagplatz van Lublin, graffiti.

◆ Antisemitische graffiti in Lublin (voormalig hoofdkwartier van de ‘Aktion Reinhardt’, die werd uitgevoerd tussen 1941 en 1943).

◆ Lublin : nieuw Joods kerkhof.

◆◆ Radegast, deportatieplaats (Łódź).

SOBIBÓR / OPERATIONEEL TUSSEN 16 MEI 1942 EN 17 OKTOBER 1943 /
BALANS: 250 000 TOT 300 000 DODEN

◆ Voormalig vernietigingskamp in Sobibór.

◆ Herdenkingsmonumenten in het voormalige vernietigingskamp van Sobibór.

◆ Voormalig vernietigingskamp in Belzec.

BEŁŻEC / OPERATIONEEL TUSSEN 17 MAART 1942 EN 12 DECEMBER 1942 / GESCHATTE BALANS : 434 000 TOT 600 000 DODEN

◆ Zicht op de gedenkplaats van het voormalig vernietigingskamp van Belzec.

◆◆ Open plek in het bos van Rzuchów, niet ver van het vernietigingskamp Chelmno nad Nerem, waar de Joden werden verbrand nadat ze in vrachtwagens waren vergast.